

Světla Minulosti.

Napsal M. A. ŠIMÁČEK.

"Po lidských žlábtech teče kalná voda," řekl s důrazem. "A ůskodí to tobě?" zeptala se přímo vyzývavě.

"O mne není, o tebe tu jde!" Z těchhle ohledů já jsem vyrostla. To by tak hrálo, abych jim měla podřizovat své jednání," řekla resolutně. (Ten triviální její tón byl mu vždy proti srsti. Byl přesvědčen, že ho nyní schválně užívá, aby jej zlobila.)

"Tak tuze na lehkou váhu brát to taky nemusíš," odpověděl dosti zprudka. "Já bych nerad vyložoval nějakou zodpovědnost za následky, jež mohou z takových klepů vzejít," řekl i on nyní schválně triviálně.

"Nebál se, Šarlíčku, nebál," řekla posměšně. "Inu, v tom já prostě jsem opatrnější, protože svědomitější než jiny!"

"Než já, jen řekni!" "Ano, než ty."

"To je sice velice chvalitebné, ale mně proto nemusíš hrát, když toho setkání nejsem vinna." "Kdo chtěl na Líšku?"

"Prosím tě, nezačnej zas od repetice. Bojíš-li se každého známého, můžeš prostě přestat se mnou chodit."

Tato odvázná výpověď stýkl jej bodla. Cítil, že jí nemůže na venek klidně snést. (Uvnitř sice pocítil nějaké uvolnění a slyšel septický přesvědčivý známý hlas: "Učini konec, chop se té příležitosti!", ale na venek nepřemohl poraněnou ješitnost.)

"No, když takhle myslíš — že jsem jen zas tak na odhození —" ozval se hoře.

"To ne, to nemyslím," chytla se toho slova, a hlas se jí zachvěl pohnutím. (Znal dobře toto zachvění.) "Ale když ty mě týráš, ty jsi bezohledný — a kdyby tě něco mělo v našich stýrech mrzet, to raději at —"

Nedomluvila, zajikla se, nemohla dít. Doktor zahlédl v očí jejich slzy. Bylo mu jí líto. Dobrota srdce jeho se ozvala. Obrátil. Domlouval konejšivým hlasem jako nerozumnému dítěti, a než přišli k bráně, byl tu smířlivě spěšně polibky v nastalém večerním šeru.

Jako vždy vrátil se i dnes každý zvlášť, ale již s úmluvou příští vycházky do Chuehle.

Tak to trvalo do velikonoce, jež toho roku připadly do druhé poloviny dubna.

VII.

Ve středu před zánym čtvrtkem sotva se doktor vrátil od oběda, zaklepano na jeho dveře.

V tu dobu nikdo k němu nechoďval, i hádal hned na výměnou návštěvu. Pomyšlil o všem nejdříve na Bettynu, neboť již dva dny ani okej jí nespatřil, a bylo mu to nepádné. Nestalo se to od počátku jejich poměru. Nedočkavě šel otevřít, ale přede dveřmi místo Bettyny stála sama paní Škoulová, nějak světečně oděná jako na obřadnou návštěvu, s tím svým obvyklým úsměvem kolem rtů, do něhož již celý výraz tváře se skládal. Měl v prvním okamžiku najisto za to, že Bettyna se rozstala a že jde o lékařskou radu nebo příspěvi, ale záhy zvěděl, že o zcela něco jiného.

Paní Škoulová přišla velice vřelá a usmívavě, plna omluv a předmluv, než z ní vyšlo, že je tak smělá a že si dovoluje již dnes — aby jí nikdo nepředešel — pana doktora zvat na Boží Hod k obědu, že přijde opět také její syn, a tak že si už dlouho myslila, že ustrojí takový rodinný oběd v nejušším kroužku. (Kroužila při tom všem tak strojeně a nějak neopatrně ústy, že doktor zcela určitě tenkrát rozeznal, že má hořejší i dolejší zuby falešné.)

Teprve, když celé toto pozvání s největší ceremoničností a mnohými úklonami ze sebe vypravila, uposlechla konečně stálého přerušujícího ji vybízení doktorova, by se posadila, a to ještě spustila se jen na židli u stolu. Jakoby tím naznačovala, že se nemíní dlouho zdržet.

Doktor byl překvapen a na roz-

pacích. "Co jí to napadá —" myslil, "ještě něco takového si začít, to tak!"

"Nezastřívejte mi, milostpaní, jestliže co nejzdvořileji za vaše laskavé pozvání děkuji. Přijmouti je však nemohu. Bývám každé svátky u matky —"

"Ale pro jednou, pane doktor, pro jeden den! Ne, ne, ne, tu radost mi nesmíte pokazit. Já sama bych šla k paní matince a poprosila ji — a snad..."

"Milostpaní, prosím vás, upustte od toho. Maminka je už stará a choravá, a já ji bez toho dost zanedbávám — jen tak v neděli a o svátcích, že na ten oběd k ní chodím — to by mi nikdy neodpustila!"

"A co pak — neprokázala by nám paní matinka tu čest — kdybysme já i Betty k ní došly a ji poprosily — aby se k nám taky podívala?"

Paní Škoulová skončila úsměvem a pohledem ze strany na doktora. Ten nevěděl, co si počít. "Vždyť je to všechno nemožné," hloučelo v něm protestně. — "Co si to ta ženská myslí!"

"Já myslím, že byste nepochodila, milostpaní," pravil určitě. "Maminka nechodí než asi ke dvěma třem nejintimnějším přátelům rodinám —"

"Ale seznámit se konečně jednou taky budeme muset!" pravila paní Škoulová co nejpřívětivěji s tím svým přesládlým úsměvem.

Doktora polilo po těch slovech horko a hrdlo se mu sžilo. Celá scéna se najednou zcela jinak zbarvila, něco nového, netušeného, ale silného a neodbytného zabušilo hartusivě na jeho duši, v níž leknotím všechno stíchlo. Nový prospekt se mu náhle odhalil, a v naslédém úsměvu paní Škoulové shledal pojednou cosi tak protivného — přímo odporého.

"Jak to myslíte, milostpaní?" optal se sice ještě, ale sám cítil, že se nic už nezmění, že uslyší jen potvrzení toho, co se zjevilo jak nenadále nastalá situace, jak navalený balvan na cestě, jež bude nutno buď podkopat, buď roztržít.

"Jak to myslím?" usmívala se stále paní Škoulová. "To přece sám musíte vědět, pane doktor. Já vám svými pozváním jen přicházím vstříe — dávám jaksi příležitost —" dodávala s laskavým důrazem.

Toto slazení a omaštvání úkladné té scény doktorovi dodalo. Zhnusilo se mu to vše, a taková divoká žádost se v něm zvedla, spřetrhat rázem ty síť, vyhodit do povětří ten balvan jedinou patronou odvážného rozhodnutí. U čerta, kdo jej může nutit?! — Nie nesliboval! Právě naopak! — A to vše že bylo vypočteno na tyhle konce? — Ach, hnus, hnus, hnus! — Učini tomu konec, jaký neočekávající.

"A co si vlastně představujete, paní Škoulová?" Rekl schválně "paní Škoulová" a vůbec pronesl celou tu otázku přímo impertinentně.

"Ze jste počestný muž, pane doktor. Na jejím úsměvu a tónu nie se nezměnílo.

"Nemám prázdných závazků — říkal jsem sličně výslovně, že styky naše nezabavují nás naprosto volnosti — a ona souhlasila."

"Ale já nesouhlasím, pane doktor! Já matka! — Že ona, to mi nie neplatí! — Ona je nerozumná osoba. Nerozvázná. Fanfárum!" Úsměv se nezměnil, jen hlas poněkud zváněl a zdůrazněl.

"Já za ní nepřišel, ale za mnou chodila," prudce vyrazil doktor.

"To není kavalírské, pane doktor!" řekla s výstřikem. "Vy jste zralý muž, zodpovědný za své skutky — vy jste mohl Hei'sledno, to není správně, co podnikáte?"

"Proč vy jste to neřekla, jako matka, paní Škoulová?"

"Já viděla ve vás řádného muže, já proti známosti s vámi nie neměla!" řekla paní skoro lichotivě.

"Vy jste viděla, že ke mně docházíte!"

"Vždyť jsem to musela poznat z jejích šatů. U nás to tak nevodí karbolem a bůhví čím, celou apatykou." Úsměv její se rozšířil. "Vidíte ona o tom, že jste teď zde u mne a za jakým účelem?"

"Arait za v. To by bylo pěkné, abych jí to tajila."

"A souhlasila s tím krokem?" "Souhlasila."

Doktorovo pobouření stoupalo. Co slyšel, jej popuzovalo a dráždilo, nejen svým obsahem, ale i tónem, jakým to bylo promlouváno. Ten klid byl skoro jako výsměch. Ano, výsměch člověku chycenému v osídla, vlezlému do léčky. Rozkoš na jeho trápení, na tom pozvolném zadržování klíčky.

Po posledním slově vylítl zrovna se židle a prudce rozešel se po pokoji.

"To není pravda! To nemůže být pravda," vyhrklo z něho téměř proti jeho vůli.

"Už je, pane doktor. Je to výsledek porady nás obou. A taky synovi jsem už psala. Zítرا přijede."

Což jako sražení nobou, zařinčení šavle, okázale vypjatá prsa a vyzývavý pohled mihlo se doktorovi předstávou. Vzpomínka na první zaklepní toho člověka u jeho dveří prolétla mu hlavou. A náhle jakoby se mu bylo v ní plně rozřešeno: to byl celý plán, manév, dobře amluvený, hladce sebraný s účelem, vechnatí jej do těchto konců. I ten kadet byl sčastněn a nyní zas vystupuje na scénu, je třeba jeho figury, finiční jeho kávele a ostruh — oh, jaký on byl slepec, idiot, idiot! Dvě prohané ženské s prohaným floutkem jej lapily.

"Vy jste mě všichni tři —" vyrazil ze sebe divoce a zastavil se před paní Škoulovou. Leč nedořekl slovy. Rázem pozvedl ruku a zahrozil jí. "Ale seže vám prozkoule. Já vám to zpropadně zhatím. Žeňte to třeba k soudu!"

Teď i paní Škoulová vstala. "Co tím myslíte, pane doktor?" zeptala se až ostře, a její oko se naň pevně upřelo. "Co, že my všichni tři? — Dopovězte přece!"

"Chytali jste mě!" rozkřikl se. "Léčky kladli. Osídla líleli." A náhle uhořel se pěstí do hlavy a pobíhaje po pokoji, prudce se zasmál. "Teď tomu rozumím všem! — Teď teprve chápu, jak to krok za krokem. Zehytra! Věděli jste, kterak to navléct, a kdyby na mne. Kterak mluvit, abyste mě obloudili, abych do té léčky lež! — Teď chápu ty věci, jaké podezřelé otázky — tu prohanost, tu skoro obdivuhodnou prohanost!"

Vyrazil z toho jedním takřka dechem, tak že paní se nedostávala k slovu. Několikrát chtěla jej přerušit, ale on jí vždy překřikl. Teprve po posledních slovech, kdy bez dechu již umkl, řekla i ona pozvednutým, prudkým hlasem: "Kdo chytal? Kdo je to prohaný? — Měl-li by kdo právo tu vyřítat a křičet, byla bych to já. Vy z dobré vůle jste si učinil známost s mou dekou, vás nikdo nenutil, nikdo nepřemlouval —"

"Ale potouchele vnučil," přerušil jí doktor.

"Nejste přec žádný chlapec, psne doktor, žádný nezralý student, abyste se nechal svádět!" odpověděla s důrazem. "Já vám neřekla přec nikdy ani slova, se synem jste mluvil jednou nebo dvakrát, tak kdopak vás chytal? — To bych si vyprosila! Neměla bych já víc práva vám říct, že vy jste sváděl mou deku, že vy jste potouchele vnučil!"

Doktor sebou trhl a chtěl mluvit, ale paní ihned pokračovala: "Ale já to neřikám, poněvadž jsem rozváznější a nedám se tak strhnout. Byli jste oba stejně lehkomyšní a stejně chytaví a neprošetelí. Jakž už porada, co tam, to tam, ale napravit se to může, skonecovat, jak se sluší a patří."

"Mluví jako advokát," myslil si doktor. "Hledí pochopit mírnost, imponovat rozvázností — a umí v tom chodit. Kdo ví, po kolikáté už takhle — Ale žádný se dšadit nechytí," a teď mysl, že přišla na toho pravého hejla. Ale to se zpropadně zmýšlila, plynilo mu hlaskurychle hlavou v šiporném, umíněném protestu proti jejím úkladům.

"Paní Škoulová," pravil hlasitě a co možná rozhodně. "Povím vám jen jedno: Já se neženám! Bettyna to slyšela ode mne alespoň stokrát, a sama stokrát mi zase se své strany opakovala, že se nemíní vdát — tak to bylo mezi námi ujednáno a při tom taky zůstane. V žádném případě jsem nevěšel a žádných také neuznávám. A to je mé poslední slovo!"

"Ale já doufám, že není," odvětila paní Škoulová ku podivu klidně na tuto resolutnost. "Co jste si povídali, nebudu zkoumat — to mohlo být třeba do opravdy, třeba taky žertem. A co člověk i do opravdy řekne, není pořád ještě písmo svaté. Člověk mluví a Bůh mění, tak je to! Musí se jednat vždycky podle okolností. Dávce do hanby přivést a říct pak: já se nežením, to by trefil leckdos, ale já myslím, že vy budete poctivější než takový leckdos. A co se týče závazků, tak já myslím, že u počestného muže ani nemůže být většího, než k jakému mezi vámi došlo, a jaký tu je!" končila důrazně.

Na doktora jakoby kapala ledová voda. Tuhl téměř. Krve by se byl v něm nedořežal.

"Bettyna že by byla — — —? A on že by — — —?" Vzpíral se takřka domysly. Jen tak ty představy zakleply na jeho duši, neměl odvahu je ještě vpustit a poléhnout jim v tvář.

"Není pravda! To je úklad!" vykřikl. Chytil se tohoto podezření, jako tonoucí posledního stěbla, ale při tom jej již stiskla úzkost z pomýšlení, jak úžasně rychle kamenel v přesvědčení, že to vše je vlastně už jenom průtah, že je chycen, ukován a že o sud nelze změnit. Leč, po kterém bruslila jeho záhava a rozkoš, že prolomil, a tuhnoucí proudy skutečnosti jej již spínají. Zamrzá v nich.

"Tak se jí rače jít zeptat sám," pobídla paní Škoulová a vstala. "Já co jsem měla říct jako matka, jsem řekla — a byl to perný úkol — a jen ještě dodávám, jen váš ještě prosím, pane doktor —" a stojíc před ním se sjela nyní ruce — "nenechávejte mou deku v hanbě —" a tu se jí hlas zlomil, ústa se zatřásla a úsměv rázem přešel v bolestný rys.

"Konečný efekt — aby se neřeklo, že nepromluvil taky mateřský eit —" šleho doktorovi hlavou. Proň celé její počínání od začátku do konce nemělo rázu o pravdivosti, nemluvalo k němu žádnou bolestí, žádným zdrcením, žádným neštěstím. Nevěřil, že by se dovedla tak opanovat, aby tou měrou zachovala klid, jak to činila. A proto vše naň činilo dojem dávné připravenosti, dávného promyšlení celého postupu i celé této scény.

A odtud jeho myšlenka, že vše, co se stalo před tím, od prvního jeho vkročení do bytu paní Škoulové i dřív ještě, od prvního shlednutí Bettyny, byl vlastně jen dobře řízený manév, aby jej polapily. A on lež do klíček, jak si jen přály — — — A je-li nyní pravda — a on měl strach, že je — že tu závazek, nad nějž většího pro počestného muže být nemůže, pak — ano, pak naň vyzrály i vyhrály. V té věci dobře počítaly na jeho zásady, v té věci nezná východu ní kompromis, nýbrž toliko povinnost.

Mínil prožívat s Bettynou kus rokokové anakreontiky, motýlho milování, při němž křídla volnosti zůstávají netknuta, pásma galantních scén, při nichž se účty obou stran vyplácely vzájemnými požitky planoucí vášně — a zatím rokoková anakreontika přešla ve vypočtené, úkladné drama s dobře mířenými útoky na morální principy a s nuceným sňatkem jako rozřešením.

Jako chycený hlupák stál tu před tou paní, která si na tu scénu oblékla svůj světeční hodvábný živůtek a tuhým sněhobílým límečkem, na hlavu vzala jemný krajkový šáteček a na ruku navlékla těžký náramek, jenž dojísta byl falešný. Jak mu byla protivná, jak přibou odporuá v této chvíli.

"Kde je slečna?" zeptal se pln kypělého kvasu hořkosti ve svém nitru.

"Doma. Je-li líbo, rače jít se mnou."

NENÍ TO ŽÁDNÝ HUMBUK!

Cleveland, O., 11007 Buckeye Rd.

Drahá přítelkyně:—Jsem Vám velmi díky zavázána za Vaše dobré a upřímné léčení a zvlášť za Vaše výborné Thé, neb lepšího léku proti zácpě na světě ani být nemůže, poněvadž se tak dobře užívá a není to žádný humbuk jako jiné patentní léky, ve kterých jsme se již mnohokrát zklamali. Můj manžel trpěl do 6 měsíců na vnitřní bolesti ve spodní části těla, všechno ho tuze bolelo, že nemohl ležet ani chodit. Bolesti mu přecházely z těla do nobou — již jsem se obávala, že si ještě několik neděl poleží, neb měl revmatism. Ten se těžko vyléčí, když není ten pravý lék proti němu — pomáhala jsem jak kdo radil, horké obklady i studené, mažání, ale nic nepomohly. — Pilulek využíval za \$10.00 a co lékařům platil — avšak jen málo se mu po všem ulevilo. Pak jsme se obrátili k jinému prostředku a to byly oznámky a zde jsem se dověděla o tom šťastném léku, který mého manžela uzdravil — Vaše Bylinné Thé proti zácpě a revmatismu a pak Zvláštní léčení pro muže. Vaše Bylinné Thé pijeme třikrát v týdnu — ani bychom bez něho býti nemohli a takto jsme zbaveni všech nepřijemných bolestí. Proto všem krajanům i krajanek odporučuji Vaše dobré léky a všem trpícím oznamuji: obraťte se s důvěrou na Marii Votypkovou, neb ta Vám upřímně poradí a nezklame. S pozdravem J. K. Šaněl.

Muži, ženy, dívky a starouškové.

Často ani nevíte, co Vás bolí, a tu náš lék dá úlevu a zdraví. Zdarma na zkoušku na několik dní. Žádný patentní lék.

Wheelerovo Bylinné thé je silitel jater, ledvin a krvečističel

Jest to čistý přírodní lék zdravotním zákonem prozkoumaný a doporučený a jest jak pro maličké tak dospělé a poskytne úlevy při zácpě, kyselosti v žaludku, žlučnatosti, obtížném trávení, jaterních obtížích, bolestech hlavy, bolesti v zádech, nezáživnosti, malárii, kašli, nastuzení, bolavém hrdle, revmatismu, neuralgii, dně, bolesti v boku, bolesti v kříži, rozčilenosti, zemdlenosti, ztrátě chuti k jídlu, ospalosti, souchotinám, žloutence, pupenech, vyrážce, červům, zlaté žile, tasemnicím, nervositě, svrabu, vodnatelosti, urdeční vadě, boulicích, nádorech, líšejších, zastaralých bolestech a všech nepořádečích krve a ledvin. Chuti jest příjemné. Stolicce lehouchrá. Na prodej v trojí velikosti, poštu vyplacené až do domu 28c, 55c a velká krabička na měsíc stačíci za \$1.10 — 6 za \$5.00.

Máme zvlášť zaručené léčení pro muže pouze. Tež zaručené léčení pro KATAR pro muže, ženy a dívky. Trpící, slabé, unavené, předčasně sestárlé matky a ženy, slabé a bledé dívky. Máme zvláštní léčení pro všechny Vaše bolestné, choulolistivé nemoce v jakémkoliv případě a stáří. Neodkládejte s léčením až bude pozdě. Zachraňte Vaše zdraví. Popište s důvěrou svou nemoc a pošleme Vám obratem pošty lék zdarma na několik dní na zkoušku a knížičky o nemocích. Další potřebné léky pošleme pouze na Vaši etnou objednávkou. Rače psát anglicky neb český. Adresa:

Marie Votypka, & Co., Dept. 10, So. Bend, Ind.

"Mluvil bych s ní rád mezi čtyřma očima." "Nechám vás o samotě, jen co si vezmu plášť. Rače být bez starosti. Chápu to."

Angličtinu neznáte?

Jste tedy jako ryba bez vody, jako tělo bez života. Vy máte plouti přes řeku budoucnosti. Chcete se vydat přes ni jen na koočábe, bez vesel? Chcete přezít celý svůj život v postřku u lidu? Vy nehodláte se státi samostatným občanem? Americkým? Zda-li však ano, my Vám pomůžeme! My Váš naučíme v 50 úlohách anglicky a to při Vaší práci doma. 24tt

PIŠTE NÁM!

Vikla Bratři, Lonsdale, Minn.

SEVERO-NĚMECKÝ LLOYD

BALTIMORE - BREMEN

Velké, moderní, dvoušroubové jednokajutové parníky. Lahodná jídla. Všechny kajuty uprostřed lodí. Naprostá bezpečnost. Bezdrátová telegrafie. Podmořské signály.

Přiměřené ceny:

Druhá kajuta... \$57.00
Třetí kajuta... \$35.00
Pouze na "Rhein", "Main" a "Neckar".
Mezupalubí... \$33.00

Když jedete navštívit starý domov v Čechách, jeďte přes Baltimore.

Když pošlete pro své příbuzné neb přátele, aby přijeli do Ameriky z Čech, kupte jim vyplacené listky přes Baltimore.

O úplné podrobnosti požádejte A. SCHUMACHER & CO., General Agents, Baltimore, nebo H. CLAUSENIUS & CO., General Western Agents, Chicago, aneb jejich zástupce v celých Spojených Státech.

Storiz Triumph BEER

A TRIUMPH IN THE ART OF BREWING

THE LEADING BEER IN THE MIDDLE WEST

Objeďte si rodné a podle vsi vyřizuje CHAS. STORZ, 1827 29 Sherman Ave., Oskaha